

## EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI ROMUAJONEUVOISTA SEKÄ VAARALLISTEN AINEIDEN KÄYTÖN RAJOITTAMISESTA AJONEUVOISSA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN LIITTEEN 1 MUUTTAMISESTA

### 1 PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Romuajoneuvoista sekä vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (123/2015) liite 1, jossa säädetään poikkeuksista kiellosta käyttää eräitä vaarallisia aineita ajoneuvojen materiaaleissa ja osissa, ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan komission delegoidulla direktiivillä (EU) 2023/544 muutettua romuajoneuvoista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2000/53/EY (jäljempänä *romuajoneuvodirektiivi*). Muutokset koskevat lyijyn käyttöä koskevia poikkeuksia työstettäväksi tarkoitetuissa alumiiniseoksissa, kupariseoksissa ja tietyissä akuissa.

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan [x.6.]2023.

### 2 PERUSTELUT

Romuajoneuvodirektiivissä säädetään romuajoneuvojen keräykselle ja käsittelylle asetettavista vaatimuksista sekä eräiden vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta ajoneuvoissa. Direktiivin soveltamisala kattaa kaikki M1- tai N1-luokkaan määritellyt ajoneuvot (henkilöautot ja pakettiautot) sekä direktiivissä 92/61/ETY määritellyt kolmipyöräiset moottoriajoneuvot, ei kuitenkaan kolmipyöräisiä moottoripyöriä.

Direktiiviä on muutettu 16.12.2022 annetulla komission delegoidulla direktiivillä (EU) 2023/544, jolla muutetaan direktiivin liitteessä II olevaa 2 c kohdan i alakohdtaa ja 3 kohtaa sekä korvataan 5 b kohta kahta jakamalla se kahdeksi erilliseksi alakohdaksi i ja ii. Direktiivi edellyttää, että muutokset saatetaan kansalliseen lainsäädäntöön viimeistään 1 päivä kesäkuuta 2023.

Romuajoneuvodirektiivi on pantu täytäntöön jätelailalla (646/2011) ja romuajoneuvoista sekä vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta ajoneuvoissa annetulla valtioneuvoston asetuksella. Asetukseen liitteeseen 1 ehdotetaan tehtäväksi mainitusta komission direktiivistä johtuvat tarpeelliset muutokset.

#### 2.1 Romuajoneuvodirektiivin muutokset

Romuajoneuvodirektiivissä säädetään muun ohella, että 1.7.2003 jälkeen markkinoille saatettavien ajoneuvojen materiaalit ja osat eivät pääsääntöisesti saa sisältää lyijyä, elohopeaa, kadmiumia eikä kuusiarvoista kromia. Direktiivin liitteessä II luetellaan ajoneuvojen materiaalit ja osat, joihin ei sovelleta kyseisiä käytön rajoituksia.

##### Liitteen II 2 c kohdan i alakohhta

Ennen edellä mainittua direktiivin liitteeseen II tehtyä muutosta edellytettiin, että lyijyn käyttöä koskevia poikkeuksia 2 c kohdan i alakohdassa tuli tarkastella uudelleen vuonna 2021.

Lyijyn käyttöä työstettäväksi tarkoitetuissa alumiiniseoksissa koskevan 2 c kohdan i alakohdan poikkeuksen uudelleentarkastelu osoitti, että soveltuvia vaihtoehtoja on olemassa, mutta kaikissa kyseisen soveltamisalan materiaaleissa ja osissa käytettävän lyijyn korvaamisessa tarvitaan edelleen siirtymäaika. Lyijyn käyttö kyseisissä materiaaleissa ja osissa, lyijypitoinen taottu alumiini mukaan lukien, olisi mahdollista lopettaa asteittain vuoden 2027 loppuun mennessä. Tästä syystä poikkeuksen voimassaoloa on jatkettu kattamaan ennen 1 päivänä tammikuuta 2028 tyyppihyväksytyt ajoneuvot ja niiden varaosat.

### Liitteen II 3 kohta

Lyijyä sisältäviä kupariseoksia koskevan kohdan 3 poikkeusta koskevan arvioinnin mukaan ei olisi vielä olemassa soveltuvia vaihtoehtoja lyijyn käytölle kyseisen poikkeuksen soveltamisalaan kuuluvissa materiaaleissa ja osissa. Tästä syystä nähtiin tarpeelliseksi edellyttää, että kyseistä poikkeusta jatketaan edelleen ja tarkastellaan uudelleen vuonna 2025.

### Liitteen II 5 b kohta

Ennen direktiivin muutosta voimassa olleen 5 b kohdassa tarkoitettua lyijyn käyttöä koskevan poikkeuksen arvioinnin mukaan lyijyn käyttöä sellaisissa akkusovellusten akuissa, jotka eivät sisälly 5 a kohtaan <sup>1</sup>, voidaan välttää joissakin sovelluksissa mutta ei sellaisissa akuissa, joita käytetään 12 V:n sovelluksissa. Tällaisia ovat esimerkiksi ajoneuvojen käynnistyksessä, valaistuksessa tai sytytyksessä käytettävät käynnistys- ja ylläpitoakut, joita käytetään sekä polttomoottori- että sähköautoissa. Näiden osalta poikkeuksen voimassaoloa jatketaan.

Arvioinnin perusteella säädettiin aiemman poikkeuksen 5 b sijasta kaksi erillistä uutta poikkeusta 5 b kohdan i alakohta ja 5 b kohdan ii alakohta). Uuden 5 b kohdan i alakohdassa säädetään poikkeuksesta lyijyn käytölle edellä kuvatuissa 12 V:n sovelluksissa käytettävissä akuissa sekä 24 V:n sovelluksissa käytettävissä akuissa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/858 3 artiklassa määritellyissä erikoiskäyttöön tarkoitetuissa ajoneuvoissa. Poikkeuksia tarkastellaan uudelleen vuonna 2025.

Uuden 5 b kohdan ii kohdassa puolestaan säädetään poikkeuksesta, joka koskee lyijyn käyttöä sellaisissa muissa akkusovelluksissa käytettävissä akuissa, jotka eivät sisälly 5 a kohtaan tai 5 b kohdan i alakohtaan. Tällaisia sovelluksia ovat esimerkiksi sähköautojen käyttö- ja hätäjärjestelmissä käynnistysakun lisäksi käytettävät akut ja vara-akut. Arvioinnin mukaan mainituissa sovelluksissa käytettävälle lyijylle on kehitetty korvaavia aineita. Tämän perusteella poikkeuksen voimassaoloaika jatkettiin kattamaan ennen 1 päivänä tammikuuta 2024 tyyppihyväksytyt ajoneuvot ja niiden varaosat.

## **2.1 Valtioneuvoston asetuksen liite 1**

---

<sup>1</sup> 5 a) kohta: Lyijy suurjännitejärjestelmien akuissa, joita käytetään ainoastaan M1- ja N1-luokan ajoneuvojen käyttövoimana. Tällaisia ovat esimerkiksi sähkö- ja hybridi ajoneuvojen ajovoima-akut.

Komission direktiivin täytäntöön panemiseksi ehdotetaan, että valtioneuvoston asetuksen nykyinen liite 1 korvattavaksi uudella liitteellä 1, joka olisi muutetun komission direktiivin liitteen II mukainen.

### **3 VAIKUTUKSET**

Muutoksen seurauksena lyijyn käyttöä tullaan rajoittamaan sellaisissa ajoneuvojen osien sovellutuksissa, joissa lyijyn käytölle on olemassa korvaavia haitattomampia aineita. Lyijyn käyttöä koskevia poikkeuksia jatketaan sellaisten sovellutusten osalta, joissa lyijyn käytölle ei vielä ole olemassa korvaavia aineita.

Lyijyakuista pystytään kierrättämään kierrätysprosessista riippuen 80 %. Lyijystä saadaan kierrätettyä 96,8 % ja se hyödynnetään pääosin lyijyakkujen valmistuksessa.

### **4 VALMISTELU**

Ehdotettu asetusta on valmisteltu virkатыönä ympäristöministeriössä. Autoalan toimijoille tiedotettiin komission järjestämästä ehdotuksen julkisesta kuulemisesta syksyllä 2022. Asian kannalta keskeisille viranomaisille ja järjestöille varattiin mahdollisuus lausunnon antamiseen ehdotuksesta. Asetusehdotus oli lausuttavana Lausuntopalvelussa x.4-x.5.2023. Neljän viikon lausuntoaika katsottiin riittäväksi, koska kyseessä on pienehkö asetuksen liitteen muutos.

[Lausuntopalaute *lisätään*]

Asetusehdotusta ei ole tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa, koska asetukseen tehtävä muutos on pienimuotoinen ja kiireellinen.

### **5 VOIMAANTULO**

Asetus tulisi voimaan x päivänä kesäkuuta 2023.